

LOZAN ve GÜNÜMÜZDEKİ DEĞERİ

89 yıl önce 24 Temmuz 1923'te **Lozan Barış Anlaşması**'ni imzaladık.

Bu Anlaşma Türkiye Cumhuriyeti için büyük bir başarıdır, adeta O'nun tapusudur.

Çökmüş Osmanlı Devleti'nin yıkıntısı üzerinde kurulmuş genç Türk Devleti, uluslararası alanda eşit haklara sahip, yüzyılların Doğu Sorunu'nu (Şark Meselesi) çözmüş **tam bağımsız ve özgür** bir demokratik ülke olma gururuna erişmiştir.

Oysa 1. Dünya Savaşı'nı sonlandıran anlaşmaların hepsi yenik ülkelere zorla dayatılmıştı.

Lozan Barışı, bütün umutlarını yitiren, Kurtuluş Savaşı'nı en ağır ve acımasız koşullarda yenik bitiren Türk ulusunun, 4 yıl gibi kısa bir süre içinde nasıl onurlu bir anlaşmaya imza koyarak varlığını uluslararası topluma kabul ettirdiğinin tarihte tek örneğidir. 4 yıl içinde, yenik iken yenen olmak ve büyük devletlerin (*Düvel-i Muazzama*'nın veya günümüzün G-8 ülkeleri!) karşısında eşit koşullarda konuşarak tam bağımsızlığını kazandığını kanıtlamak, gerçekten akıllara durgunluk veren büyük bir tarihsel başarıdır.

Bu başarının sahibi Türk ulusu ve yüce önderi **Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK** ile dava ve silah arkadaşlarıdır. Özellikle Başdelege, Dışişleri Bakanı **İsmet İNÖNÜ**'yü, 8 ay süren çok çetin Lozan görüşmelerindeki olağanüstü başarısından dolayı anmamak, bağışlanmaz değerbilmezlik olur.

Lozan Barışı günümüzde kimi çevrelerce eleştirilmektedir. Fener Rum Patrikhane'sinin İstanbul'dan çıkartılamaması, 12 Ada (1912'de Osmanlılar İtalya'ya vermişti), Boğazlar rejimi, Musul sorunu gibi.. Ancak bu eleştiri sahiplerinin, Lozan görüşmelerinin yapıldığı koşulları göz ardı etmemeleri gerekir. Türk ulusu, son gücüyle 30 Ağustos utkusunu kazanmıştır. Yeni bir çatışmayı kaldıracabilecek güçte değildir. Yurdun büyük bölümü tam bir yıkıntı durumundadır. Mudanya Ateşkesi'nin ardından Ordu önemli ölçüde terhis edilmiştir. Çünkü "askerin yatacağı bir dam altı bile yoktur".¹

Ordunun ve halkın hiçbir ekonomik ve psikolojik yedeği kalmamıştır.

Lozan'da görüştüğümüz devletler bu durumumuzu ayrıntılı olarak biliyorlar ve açıkça kullanıyorlardı. Atatürk'ün görevlendirdiği **İsmet İNÖNÜ** başkanlığındaki Türk Kurulu, Lozan'da bugün eleştirilen tüm noktaları bütün gücüyle azimle savundu. Hatta kapitülasyonlar yüzünden görüşmeler birkaç ay kesildi. İnsanüstü çabalarla, yapayalnız bir devlet olarak elde edilebilenler bu kadardır ve hiç de küçümsenemez. Yurdumuzun savaş sonrası koşullarını çok iyi değerlendiren **Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK**, kapitülasyonların kaldırılması gibi çok önemli bir alanda ödün verdirilmemiş; öbür konularda ise çok gereksinim duyduğumuz barışa bir an önce ulaşabilmek için esnek davranmıştır.

143 maddelik anlaşma ile genç Türk Devleti, bugünkü **Ulusal Ant (Misak-ı Milli)** sınırlarını kazanmıştır. Karaağaç bölgesi Yunanistan tarafından bize savaş ödencesi olarak verilmiştir. Yargısal, yönetsel, parasal, ekonomik, askeri, diplomatik.. tüm kapitülasyonlar kaldırılmıştır.

Genç Türkiye Cumhuriyeti **tam bağımsız ve egemen** bir devlet olmuştur.

Bugün, dünya uluslar ailesi içinde eşit haklara sahip, bağımsız ve egemen bir devlet olmamızı

Lozan tansığını (mucizesini) gerçekleştiren atalarımıza borçluyuz.

Genç kuşakların, kendilerine özgür bir yurdu Türkiye Cumhuriyeti'ni kanları ve canları pahasına bağışlayan bu **şanlı Türk devrimcilerini** iyi anlamaları, onlara gönülden bir vefa borcu duymaları ve Türkiye Cumhuriyeti'ni Ata'nın buyurduğu gibi sonsuza dek yaşatmaları boyunlarının borcudur.

Bu yolda, Atatürk ilke ve devrimleri hepimizin şaşmaz yol göstericisi olacaktır.

Bu tarihsel bilinçle Lozan'a ve kazanımlarına gözümüz gibi sahip çıkmalıyız.

Prof. Dr. Ahmet SALTİK, www.ahmetsaltik.net Ankara Üniv. Tıp Fak., ADD Bilim Kurulu, 23.7.12

¹ Prof. Dr. Ahmet MUMCU, Tarih Açısından Türk Devrimi'nin Temelleri ve Gelişimi. İnkılap Kitabevi, 11. Bs., syf. 102 vd.